

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Євченко Роман Ігорович, 1979 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2001 році Східноукраїнський національний університет, за спеціальністю «Правознавство», виконав акредитовану освітньо-наукову програму 05 Соціальні та поведінкові науки.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Міністерства освіти і науки України, м. Одеса, від «02» грудня 2024 р. № 141-нд у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Наталі Гедікової, д. політ. н., професора,

1 професора кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Рецензентів –

Інни Пронози, к. політ. н., доцента, доцента кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Тетяни Каменчук, к. політ. н., доцента, доцента кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Офіційних опонентів –

Олії Узун, д. політ. н., професора, професора кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,

Денис Яковлев, д. політ. н., професора, декана факультету психології, політології та соціології Національного університету «Одеська юридична академія»

на засіданні «31» січня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Роману Євценко на підставі публічного захисту дисертації «Інституціоналізація лобізму в процесах врегулювання політичних конфліктів» за спеціальністю 052 Політологія.

Дисертацію виконано в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Міністерство освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник Світлана Наумкіна, д. політ. н., професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», завідувач кафедри політичних наук і права.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково-обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, а саме: уперше встановлено діалектичний зв'язок між процесами демократичного транзиту, інституційної кризи та розширенням функцій лобізму, які детерміновані практиками «раціональної дії груп»; визначено, що інтерпретація процесу лобіювання в умовах демократичного транзиту та інституційної кризи отримала раціонального обґрунтування в межах аксіологічної парадигми. Традиційні оцінки лобізму в межах шкали «ефективність-результативність» доповнені критеріями «рівності» та «справедливості», що дозволяє тлумачити лобізм як інститут демократичного представництва та врегулювання конфліктів за умов дотримання стандартів інституціоналізації та регламентації; – встановлено процес реконцептуалізації ролі держави в процесі закріплення та регулювання лобістських практик. Амбівалентність державного інтересу щодо лобістських практик проявляється в: запереченні нерегламентованих практик лобіювання як тіньових та низькорепутаційних та, одночасно, підтримки процесу інституціоналізації лобізму з метою використання його медіативного демократичного потенціалу, практичного досвіду впорядкування плюралізму, який дозволяє підвищити адаптивність політичної системи; визначено зміни в інтерпретації лобізму в умовах інституціональних трансформацій. Якщо первісні практики інституціоналізації лобізму передбачали створення структур лобіювання з метою ефективною взаємодії з інститутами держави, то неоінституційні практики передбачають інкорпорацію лобістських структур в формалізовану систему публічних інститутів влади та управління. Уточнено концептуально-теоретичні підходи стосовно тлумачення понять «лобізм» та «лобіювання», які, відповідно, представлені як багатоскладове явище комунікації, представництва та узгодження, та мультифункціональний процес, що включає реалізацію інтересу; чинники професіоналізації лобістської діяльності внаслідок розвитку економіки, попиту на посередницькі функції, зменшення ролі ідеологічно забарвлених громадських структур (партій) та впровадження стандартів

інституціоналізації лобізму; інтерпретації теорії політичного лобізму, яка амбівалентно розвивається в межах елітаризму та егалітаризму, що на практиці, відповідно, проявляється в існуванні корпоративної та плюралістичної моделей регулювання лобіювання; дослідження ефективності традиційних та новітніх практик регулювання лобізму, що розвиваються від латентних низькорепутаційних форм реалізації інтересу через формування механізмів професійної інформаційної сигналізації (переконання) до форм законодавчої співпраці через законодавче субсидування. Подальшого розвитку набули особливості процесу формування теорії «політичного лобізму» як «теорії раціональної дії» через новітні тлумачення теорій «політичного інтересу», «політичного плюралізму», «загальної теорії груп», «плюралістичної теорії розвитку впливових груп», «теорії зацікавлених груп», «теорії суспільного вибору» та інших; еволюцію практики політико-правового регулювання лобіювання через дослідження регіональних та національних моделей та сучасних стандартів інституціоналізації лобізму; специфіку закріплення понять «лобізм» та «лобіювання» в процесі інституціоналізації, що віддзеркалює еволюцію традиційних моделей політико-правового регулювання, що сформувалися в унікальних соціально-політичних умовах; класифікацію лобізму та форми лобіювання з урахуванням специфіки зацікавлених груп та їх взаємодії з органами публічної влади та управління; відповідність потенціалу лобізму, як механізму пошуку компромісу між групами з різними ресурсними можливостями, вимогам демократичного представництва в умовах «інституційного склерозу»; процес розробки політико-правового регулювання практик лобізму в країнах з різним досвідом визнання цінності лобіювання із застосуванням методу «кейс-стаді»; стратегічні пріоритети становлення інституту лобізму в Україні в умовах євроінтеграції. Отримані результати мають істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Здобувач має 10 одноосібних публікацій за темою дисертації. Із них: 4 – у фахових наукових виданнях України, 6 – апробаційного характеру. Вимоги пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії) дотримано.

1. Євченко Р. І. (2022) Інституалізований лобізм, як конвенціональна практика політичної участі. *Політичне життя*. 4. (с. 31–37).

DOI 10.31558/2519-2949.2022.4.4

2. Євченко Р. І. (2022) Феномен лобізму: інтерпретація природи і моделі організації діяльності. *Міжнародні та політичні дослідження*. 35. (с. 157–169).

DOI: <http://dx.doi.org/10.18524/2707-5206.2022.35.263730>

3. Євченко Р. І. (2023) Інституціоналізація лобізму як політика забезпечення представництва інтересів в Європейському Союзі. *Політікус*. 2. (с. 28–38).

DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-2.4>

4. Євченко Р. І. (2024) Лобізм в Україні: регулювати не можна заборонити. *Політікус*. 1. (с. 15–20).

DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-6.3>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Н. П. Гедікова, доктор політичних наук, професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», професор кафедри політичних наук і права – голова ради.

Зауважень немає.

2. І. І. Проноза, кандидат політичних наук, доцент, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доцент кафедри політичних наук і права – рецензент.

Зауважень немає.

3. Каменчук Т. О. кандидат політичних наук, доцент, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доцент кафедри політичних наук і права – рецензент.

Зауважень немає.

4. Ю. В. Узун, доктор політичних наук, професор, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, професор кафедри політології – офіційний опонент.

Зауважень немає.

5. Д. В. Яковлев, доктор політичних наук, професор, Національний університет «Одеська юридична академія», декан факультету психології, політології та соціології – офіційний опонент.

Зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» 0 (нуль) членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Роману Євценко ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 052 Політологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Наталя ГЕДІКОВА

Відповідальна особа

Ірина КНЯЖЕВА